

ЕЛЕКТРОНСКА ИНДУСТРИЈА
ЕИ КОРПОРАЦИЈА-НИШ

УПУТСТВО
ЗА КОРИШЋЕЊЕ

Colibri

ЕЛЕКТРОНСКА РЕГИСТАР КАСА
СА ФИСКАЛНОМ МЕМОРИЈОМ
2003

САДРЖАЈ

1. УВОД	4
2. ОСНОВНЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ МОГУЋНОСТИ	4
3. КОНСТРУКЦИЈА КАСЕ COLIBRI	6
3.1. Тастатура	6
3.2. Дисплеји	8
3.3. Штампач	8
3.4. Меморија.....	8
3.5. Енергонезависна меморија.....	9
3.6. Фиока	10
3.7. Интерфејс.....	10
4. ОСНОВНЕ ЕДИТОРСКЕ ФУНКЦИЈЕ	10
4.1. Едитор количина и сума.....	10
4.2. Едитор нумеричких низова	10
4.3. Едитор симболских низова	10
4.4. Претраживање базе артикала	11
5. ГЛАВНИ МЕНИ РАДНИХ РЕЖИМА	12
6. РЕЖИМ САТ	12
7. РЕЖИМ ПРОГРАМИРАЊЕ	12
7.1. Програмирање пореских стопа	13
7.2. Програмирање (консигнационих) група.....	14
7.3. Програмирање подгрупа (роба)	14
7.4. Програмирање артикала.....	15
7.5. Програмирање касира	16
7.6. Иницијализација података	16
7.7. Веза са компјутером	16
7.8. Подешавање параметара (фискализација)	16
7.9. Сервисни тестови	18
8. РЕЖИМ РЕГИСТРАЦИЈА	19
8.1. Продаја водећег артикла подгрупе	19
8.2. Унос по артиклима	20
8.3. Унос по артиклима помоћу баркод скенера	21
8.4. Унос количине или тежине са електронских вага.....	22
8.5. Корекција погрешног уноса	23
8.6. Испис међузбира.....	24
8.7. Завршетак рачуна и врсте плаћања.....	24
8.8. Рад у ресторанском режиму	25
8.8.1. Регистрација нових поруџбина.....	26
8.8.2. Штапање поруџбина за отворени рачун.....	27
8.8.3. Додавање на рачун.....	27
8.8.4. Додавање на рачун и штампање фактуре.....	28
8.9. Обустављање потрошачког рачуна због препуњивања	28
8.10. Проширени исечак – фактура.....	29
8.11. Издавање дупликата	29

8.12. Службени унос или извод новца.....	29
8.13. Рад са калкулатором.....	30
8.14. Евидентирање достављених количина по артиклима.....	30
8.15. Измена технолошког режима: каса/мрежа/фискални штампач.....	31
8.16. Поруке за грешке.....	31
9. РЕЖИМ ИЗВЕШТАЈА.....	33
9.1. Мени извештаја.....	33
9.2. Извештаји без поништавања.....	34
9.2.1. Пресек стања.....	34
9.2.2. Извештај по групама.....	35
9.2.3. Извештај по подгрупама.....	35
9.2.4. Извештај по артиклима.....	36
9.2.5. Извештај по касирима.....	36
9.2.6. Периодични извештаји фискалне меморије.....	37
9.3. Извештаји са поништавањем меморије.....	38
9.3.1. Дневни финансијски извештај.....	38
9.3.2. Извештај по групама с поништавањем.....	39
9.3.3. Извештај по подгрупама с поништавањем.....	39
9.3.4. Извештај по артиклима с поништавањем.....	40
9.3.5. Извештај по касирима с поништавањем.....	40
10. ОДРЖАВАЊЕ И ЧИШЋЕЊЕ.....	41

1. УВОД

Ово упутство садржи потребне информације за одржавање фискалне електронске регистар касе COLIBRI. Представљене се функционалне могућности касе и методи њиховог коришћења.

Према својим функционалним могућностима и организацији, каса одговара захтевима за евидентирање промета при продаји роба и услуга, тј. обезбеђује потпуно евидентирање рада објекта што је намењено његовом власнику као и пореским властима.

2. ОСНОВНЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ МОГУЋНОСТИ

Каса има 5 основних радних режима који се бирају из главног менија:

- режим Сат (подешавање датума и времена)
- режим Регистрација (евидентирање продаје)
- Режим Извештаји без нулирања у меморији
- Режим Извештаји са нулирањем у меморији
- Режим Програмирање параметара касе

Каса поседује:

- енергонезависну фискалну меморију за чување обављеног промета по 9 пореских стопа и укупни промет за 2418 извештаја и виšekратно уписивање свих подешавања уређаја (артикли, подгрупе, групе, лого);
- уграђени калкулатор;
- уграђени сат/календар са акумулаторском батеријом;
- термоштампач APS MP205 који штампа у реду по 18 симбола на траци рачуна и 18 симбола на контролној траци;
- два 16-позициона алфанумеричка дисплеја – за касира и за потрошача.
- тастатуру од 29 тастера (12 нумеричких и 17 функционалних);

COLIBRI чува податке у оперативној меморији најмање 3 месеца после искључења напајања.

COLIBRI може да ради са:

- електронским вагама типа КАРАТ ВТЕ;
- баркод скенером подешеном у режиму RS232C, формат EAN13 и EAN14;
- у режиму ON-line којим управља централни компјутер преко RS232C;
- у режиму “фискални штампач” у коме добија и извршава команде са компјутерског радног места преко RS232C интерфејса;
- у режиму читања и уноса исправки са компјутера преко RS232C интерфејса (OFF-line).

COLIBRI може да евидентира продају по:

- 4000 артикала са програмираном ценом ;
- 8 артикалских подгрупа;
- 12 консигнационих група са могућношћу за израчунавање процента зараде;
- 9 пореских стопа са расподелом промета у њима;
- 240 отворених рачуна за ресторане и друге објекте друштвене исхране;

COLIBRI може да ради са:

- 25 касира који добијају дозволу за рад помоћу индивидуалних лозинки;

-
-
- **0... 999999999** (рад са целим бројевима);
 - **0...999999,99** (рад са децималним бројевима са тачношћу 2 знака после децимале)

Напомена: Каса допушта евидентирање сума укупно 11 цифара у исечцима и дневним извештајима.

- унешеним количинама или добијеним са електронских вага у распону **0,001...999999,999**;
- три врста плаћања (једно основно и 2 додатна), која се односе на плаћање у готовини или безготовинско плаћање, у основној валути.

COLIBRI може да штампа:

- рачун и контролну траку;
- дупликат фискалног исечка;
- фактуре према захтеву потрошача.

COLIBRI може да исправља погрешно унете редове у рачуну док он не буде завршен.

COLIBRI може да саставља следеће извештаје:

- дневни финансијски извештај;
- периодичне извештаје фискалне меморије;
- извештаје промета и зараде по консигнационим групама;
- извештаје по артикалским подгрупама;
- извештаје по артиклима;
- извештаје по касирима.

У COLIBRI се може накнадно програмирати:

- штампање промета и редоследа по групама у исечцима;
- тип (параметри) коришћених скенера или електронских вага;
- врста пореза (расходовање/утврђивање)
- рад целим или децималним ценама, са тачношћу 2 знака после децимале
- за слова у исечку
- положај лога (до 8 редова) у горњем делу исечка;
- штампање лога.

COLIBRI подржава електронску књижицу за обављене продаје за дан, обима више од 10000 редова.

Код касе COLIBRI фискални модул је заливен а меморија је залемљена за плочицу фискалног модула.

3. КОНСТРУКЦИЈА КАСЕ COLIBRI

3.1. Тастатура

Тастатура садржи 29 тастера (12 нумеричких и 17 функционалних) са следећим ознакама и распоредом:

^ ^	- %	+ %	КОЛ	АРТ	НП
СМН	7	8	9	4/8	КАЛК
РЕЖ	4	5	6	3/7	МЗБ
ПОН	1	2	3	2/6	З Б И Р
БР	0	00	.	1/5	

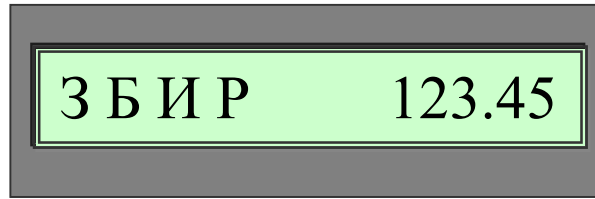
- нумерички тастери <0>...<9> се користе за унос количина, сума и бројева;
- тастер са дуплом нулом уноси две нуле у цену;
- тастер <БР> обично се користи за одбијање или брисање индикације;
- тастер <РЕЖ> мења радни режим (из менија);
- тастер <СМН> даје другу функцију неком од осталих тастера;
- тастери <КОЛ>, <АРТ> и <НП> служе за приступ количинама, артиклима и плаћању;
- <МЗБ> и <ЗБИР> приказују међузбир и укупну суму рачуна;
- После притиска децимале не може се унети више од 3 броја.

Мапирање тастатуре касе COLIBRI у режиму "ћирилица", "латиница" и "специјални знаци"

ТАС-ТЕР	РЕ-ЖИМ	КАРА-КТЕРИ	ТАС-ТЕР	РЕЖИМ	КАРА-КТЕРИ	ТАСТ-ЕР	РЕЖИМ	КАРА-КТЕРИ
7	+	7, <	8	+	8 + (9	+	9 -)
	L	А В С		L	Д Е Ф		L	Г Н I
	l	а б с		l	d e f		l	g h i
	Ћ	А Б В		Ћ	Г Д Ћ		Ћ	Е Ж З
	ћ	а б в		ћ	г д ђ		ћ	е ж з
4	+	4 " >	5	+	5 * /	6	+	6 = %
	L	J K L		L	M N O		L	P Q R
	l	j k l		l	m n o		l	p q r
	Ћ	И Ј К		Ћ	Л Љ М		Ћ	Н Њ О
	ћ	и ј к		ћ	л љ м		ћ	н њ о
1	+	1 ! ?	2	+	2 : ;	3	+	3 № #
	L	S T U		L	V W X		L	Y Z Ѓ
	l	s t u		l	v w x		l	y z đ
	Ћ	П Р С		Ћ	Т Ћ У		Ћ	Ф Х Ц
	ћ	п р с		ћ	т ћ у		ћ	ф х ц
0	+	0 □ &	00	+	\$ A	•	+	.
	L	Ć Č Š		L	Z A		L	.
	l	ć č š		l	z a		l	.
	Ћ	Ч Ц Ш		Ћ	- a		Ћ	.
	ћ	ч ц ш		ћ	- °		ћ	.

3.2. Дисплеји

COLIBRI има два дисплеја – алфанумерички, са 16 позиција за потрошача и касира.

3.3. Штампач

COLIBRI ради са штампачем APS – MP205. Да би се радило исправно, потребно је користити:

- два котура термоосетљивог папира са пречником највише 63 mm и ширине 35 mm и 20 mm;
- дебљина папира мора да износи 0,06-0,09mm;
- специфична тежина 52,3 до 54 g/m²;
- папир мора да буде таквог квалитета да обезбеди видљивост отиска у периоду од најмање 1 године.

РАД СА ШТАМПАЧЕМ

Пре почетка рада касир мора да провери присуство папира. Оба папирна котура стављају се један уз други у кућиште намењено за ту сврху – лево шири (са траком за рачуне), а десно ужи (са контролном траком). Обе траке се стављају једна за другом при чему се почетни крај стави у отвор на штампачу и неколико пута се притисне тастер <▲>. Десна трака се ставља у котур за намотавање, а лева се убаци кроз отвор на поклопцу на коме је нож. Ако нема једне или обе траке, на дисплеју се појави порука **СТАВИТЕ ПАПИР!**. После постављања на горе наведени начин, порука на дисплеју се брише тастерима <БР> или <ЗБИР>.

Ако се након дуготрајног штампања температура штампача повећа преко дозвољене границе, штампач се зауставља и на дисплеју се појави порука **ШТАМПАЧ ЗАГРЕЈАН**. Касир мора да сачека да се штампач охлади а онда може да настави рад притиском тастера <ЗБИР>.

Ако за време штампања напајање нестане, после успостављања напајања штампа се * **СНИЖЕЊЕ НАПОНА*** и штампање се наставља од последњег незавршеног реда.

3.4. Меморија

Блок радне меморије обезбеђује чување информације више од 3 месеца после искључења напајања. Он се напаја помоћу уграђене акумулаторске батерије. После сваког укључења врши се провера меморије обрадом различитих делова, обрачунавањем контролних сума и њиховим поређењем са аналогним сумама уписаним пре искључења уређаја. Ако се пронађе неслагање или код хаваријског нулирања на дисплеју и штампачу појављује се порука **ГРЕШКА у РАМ-мем**. Меморија се враћа у првобитно стање при чему се унета информација губи. На дисплеју се појављује порука **ЛОЗИНКА- - - - -**. Неопходно је да се обратите сервису који одржава касу.

Сервисер после скидања сервисне пломбе уноси лозинку за програмирање. На дисплеју се појављује датум последњег унетог фискалног извештаја и каса захтева подешавање датума и времена. У фискалну меморију се аутоматски уписују подаци о поништавању меморије. За време иницијализације каса обавља следеће:

- Чита информацију уписану у фискалну меморију и поставља суме унетог промета до тога дана;
- Чита електронску књижицу и поставља податке о продајама на дан али без анализе (по подгрупама, групама, артиклима и касирима)

- Штампа дневни извештај који садржи информацију о нулирању меморије и суме смештене у касу за период од краја последњег дневног извештаја до момента нулирања меморије.

Ако промета није било, не штампа се дневни извештај.

Подешавања касе се могу прочитати поново у оперативној меморији коришћењем одговарајуће функције (**Иницијализација**) из менија Програмирање. Другу могућност за успостављање брисане информације даје функција **ВЕЗА СА РС** из менија Програмирање.

3.5. Енергонезависна меморија

COLIBRI поседује посебан блок енергонезависне меморије. Она се дели на 3 основна дела:

- фискална меморија – 2418 уписа;
- баферна меморија за уписивање подешавања;
- електронска књижица – чува више од 10000 појединачних продаја.

ФИСКАЛНА МЕМОРИЈА

Подаци унети у фискалну меморију не могу се мењати. Уписи у њу врше се парцијално за време сваког:

- дневног извештаја са нулирањем,
- нулирања оперативне меморије;
- промене пореских стопа или разредности основне валуте.

Фискална меморија чува промет по 9 пореских стопа. После увођења у експлоатацију касе, сви клијентски исечци, дневни финансијски извештај са нулирањем и извештаји фискалне меморије садрже идентификациони број фискалног модула, фискални лого, назив и порески број власника. До увођења касе у експлоатацију сви извештаји које она издаје су врсте «ИНФО».

ПАЖЊА! Уписи у фискалну меморију су заштићени додатним уређајима и не могу се мењати са стране без њеног потпуног уништења!

БАФЕРНА МЕМОРИЈА

Она је намењена за уписивање, чување и успостављање кад је то потребно, свих програмираних параметара у каси:

- шаблон са називом власника;
- логограма;
- подешавања уређаја;
- подаци о врстама плаћања;
- подаци о пореским стопама;
- подаци о консигнационим групама;
- подаци о подгрупама роба;
- подаци о 4000 артикала;
- подаци о касирима.

Промет података између баферне и оперативне меморије врши се помоћу одговарајућих функција из менија Програмирање.

ЕЛЕКТРОНСКА КЊИЖИЦА

Електронска књижица чува у сажетом виду податке о свим продајама за дан. При хаваријском подешавању информација сачувана у њој је намењена да се успоставе сви подаци потребни за успешни завршетак дана, штампање и упис дневног извештаја у ФМ.

Електронска књижица се може читати командом са персоналног компјутера помоћу функције **Веза са РС** у радном режиму Програмирање.

Електронска књижица се поништава аутоматски после сваког дневног извештаја (са нулирањем). Књижица се може поништити и командом са РС.

Све операције касе COLIBRI које обавезно морају да се заврше, заштићене су при нестанку напајања; после његовог успостављања оне се завршавају пре него што се настави нормални рад касе.

3.6. Фиока

COLIBRI управља фиоком за новац. Она се отвара после притиска тастера <ЗБИР> у режиму Регистрација.

3.7. Интерфејс

COLIBRI има 4 серијска асинхрона интерфејса типа RS232 који су инсталирани на два прикључка ДБ 9 у доњем десном делу касе. Они се користе за прикључивање баркод скенера, електронских вага и персоналног рачунара. Присутство прва два уређаја мора да се пријави уписивањем у одговарајуће функције “Подешавање параметара” са менија Програмирање.

Прелажење у режим Самостални рад (OFF-LINE), рад у фискалној мрежи (ON-LINE) или фискални штампач (FPR) врши се одређеним тастерима без претходног напуштања режима Регистрација.

Прикључивање персоналног рачунара за читање и упис подешавања врши се помоћу одговарајуће функције са менија Програмирање.

4. ОСНОВНЕ ЕДИТОРСКЕ ФУНКЦИЈЕ

4.1. Едитор количина и сума

Пружа могућност за упис броја са највише 5 цифара или 4 цифре са 1, 2 или 3 децимална места. У ту сврху се могу користити тастери <0>, <9>, <00> и <.>. Унети број се појављује здесна улево на дисплеју. Едитор се користи потпуно у режиму Регистрација и делимично у режиму Програмирање (количине и цене артикала).

4.2. Едитор нумеричких низова

Користи се за упис нумеричких података фиксираних дужине и структуре: бројеви (порески, за подгрупе итд.), датуми и тд. Пре почетка едитовања цели низ се појављује на дисплеју (ако је дужи од 16 симбола, обезбеђено је пребацивање кретањем курсора са једног до другог краја).

- Курсор (хоризонтална црта испод знакова на дисплеју) показује позицију у којој се може поново уписати одговарајући број.
- Помоћу тастера <0>...<9> број се поново упише у тренутној позицији курсора и он се помера на следећу позицију прескачући аутоматски забрањене (ненумеричке) позиције.
- Тастери <-%> и <+%> премештају курсор за једну позицију улево или удесно прескачући аутоматски забрањене (ненумеричке) позиције.
- Тастер <ПОН> изазива потпуно нулирање низа.

4.3. Едитор симболских низова

Он је сличан претходном, према функцији, намени и начину управљања али се користи за унос симболичких низова (називи, имена касира, поруке итд.) Користе се исти функционални тастери уз следећа појашњења и допуне:

- тастером <РЕЖ> се могу прикључити следеће табеле знакова: **ЋИРИЛИЦА** (велика слова), **ћирилица** (мала слова), **ЛАТИНИЦА** (велика слова), **латиница** (мала слова), и

+ (остали знакови). Испред едитованог низа на дисплеју у заградама се појављује врста коришћених симбола и тренутна позиција низа на којој је курсор.

- тастер <БР> брише 1 симбол лево испред курсора.
- тастер <ПОН> се користи за потпуно нулирање низа (забрањивање одговарајуће номенклатуре).
- тастери <00> и <.> уписују размак и тачку.
- тастери <0>...<9> уписују знакове изабране табеле. Сваки од ових тастера одговара трима словима на његовом десном делу. После првог притиска појављује се прво од три слова, после поновног притиска – друго, треће и опет прво слово. Ако се тастер не притиска више од ¼ сек, курсор се премешта према следећој позицији десно. Технологија уноса слична је оној која се користи код мобилних телефона и биће приказана на следећем примеру:

За унос назива ВИНО:

- притискамо неколико пута тастер <РЕЖ> док се на левом делу индикације не појави (Ћ01), тј. ћирилица, велика слова, прва позиција.
- притиснемо три пута тастер <7>. На првом месту појављује се слово В.
- притиснемо једанпут тастер <4>; на другој позицији појављује се И.
- притиснемо једанпут <6>; на трећој позицији појављује се Н.
- чекамо око ¼ сек док се курсор не премести десно и притиснемо три пута тастер <6>; на четвртој позицији појављује се О.
- ако се непосредно пре притиска на било који од тастера <0>...<9>, притисне <СМН>, изабрани симбол се уноси у низ а следећи се премештају за по једну позицију удесно.

4.4. Претраживање базе артикала

Овом режиму се приступа или из режима Регистрација, или из Програмирање артикала помоћу тастера <АРТ>. У режиму Регистрација на дисплеју се појављује последњи артикал с којим сте већ радили.

- поновним притиском <АРТ> бира се наведени артикал на дисплеју;
- тастером <БР> одбијамо бирање артикла;
- тастерима <1/5> и <2/6> прелази се на следећи или предходни артикал у режиму Програмирање:
- тастерима <0>...<9> уноси се број траженог артикла. После сваког бирања на дисплеју се појављује артикал са тренутно изабраним бројем
- тастерима <1/5> и <2/6> прелази се на следећи или предходни артикал или исто поље следећег или предходног артикла.

ПРИМЕР: Програмирани су следећи артикли (у произвољном реду):

```
0001  КАПУТ- - - - -
0012  РУКАВИЦЕ- - - -
0011  БЛУЗА- - - - -
0123  СУКЊА- - - - -
0211  ПАНТАЛОНЕ- - -
1208  ПАПУЧЕ- - - - -
0721  ЦИПЕЛЕ- - - - -
```

Претраживање по броју

ТАСТЕР	АРТИКАЛ НА ДИСПЛЕЈУ
< 1 >	1 КАПУТ
< 1 > < 2 >	12 РУКАВИЦЕ
< 1 > < 2 > < 3 >	123 СУКЊА

5. ГЛАВНИ МЕНИ РАДНИХ РЕЖИМА

У главни мени су укључени следећи радни режими касе:

- сат
- регистрација
- извештаји без нулирања
- извештаји са нулирањем
- програмирање

После укључења и обављања потребних почетних тестирања каса се налази у режиму Сат. Тастер <РЕЖ> је намењен за циклично бирање једног од осталих радних режима при чему се његов назив појављује на дисплеју. Приступ сваком радном режиму врши се тастером <ЗБИР> после чега каса тражи унос лозинке (касира, сервисера, итд.). Унета лозинка одређује приступ касира изабраном радном режиму или његовим појединим функцијама.

6. РЕЖИМ САТ

У овом режиму на дисплеју се појављују тренутни датум и време. После притиска <ЗБИР>, скидања сервисне пломбе, одштампаног дневног извештаја са нулирањем и уношења лозинке сервисера, исти се могу променити. Лозинка сервисера обезбеђује пуни приступ са корекцијом датума и часа.

Каса проверава и не допушта да се уноси ранији датум од датума последњег уписа у фискалну меморију.

Померање сата за летње и зимско рачунање времена је могуће ако је урађен дневни извештај са нулирањем у режиму Програмирање, подрежим **Подешавање пар**.

Ако се после укључења касе запази разлика између тренутних датума и времена последњег уписа у ФМ у износу више од 7 дана, на дисплеју се појављује упозоравајућа порука “**Потврдите датум**” и каса тражи (евентуалну корекцију) и потврду тренутног системског датума.

После промене датума и времена:

- тастер <ЗБИР> излази из режима после уписа промена;
- тастер <МЗБ> излази из режима без уписа промена.

7. РЕЖИМ ПРОГРАМИРАЊЕ

Приступ овом режиму је дозвољен само касиру бр.1 (подразумева се да је он власник касе) ако је унет као такав, и сервисеру.

Режим нуди следеће функције, чији се називи показују на дисплеју и наизменично се мењају помоћу тастера <РЕЖ>:

- пореске стопе (приступачне само сервисеру);
- групе;
- подгрупе;
- артикли;
- касири;
- иницијализација података;

- веза са РС;
- подешавање параметара (приступачно само сервисеру);
- тестови (приступачни само сервисеру).

За приступ потребној функцији притисне се <ЗБИР>.

За излаз из сваке функције и враћање на мени Програмирање наизменично се притиска <СМН> и <БР>.

Излаз из менија Програмирање и враћање у Главни мени – <БР>.

7.1.Програмирање пореских стопа

Морају се унети следећи описи за највише 9 пореских стопа:

- пореска стопа у групи – од 00.00 до 99.99%.

Тастери едитора:

- ◆ <-%>, <+%> - покрет лево/десно у границама поља;
- ◆ <ЗБИР> – прелаз на следеће поље-опис или прво поље следеће пореске стопе;
- ◆ <МЗБ>, <НП> – циклично померање поља у правом или обратном правцу;
- ◆ <1/5> – прелаз на исто поље следеће пореске стопе;
- ◆ <2/6> – прелаз на исто поље пређашње пореске стопе;
- ◆ <БР> – брисање знакова у складу са објашњенима из т.4.2 и 4.3;
- ◆ <ПОН> – проглашава пореску стопу недефинисаном;
- ◆ наизменично <СМН> и <БР> – враћање у мени Програмирање;

Напомена: Нула у колони пор.% показује да је програмиран проценат 0, а *,* да пореска стопа није дефинисана. Максимална вредност пореске стопе је 99,99%.

Пор.стопа	пор.%
А	0,00
Г	0,00
Д	20,00
Ђ	20,00
Е	20,00
Ж	** **
И	** **
Ј	** **
К	** **

Накнадна објашњења:

- Овој функцији приступ има једино овлашћени сервисер фискалне касе.

- Приступ функцији је могућ једино после уписа дневног извештаја са нулирањем у фискалну меморију. У обрнутом случају на дисплеју се појављује порука **ДНЕВНИ ИЗВЕШТАЈ** и приступ се одбија.

- После излаза из ове функције, ако су вршене промене, каса захтева да се оне потврде: **МОЛИМ ПОТВРДИТЕ!** Тастер <ЗБИР> врши упис у ФМ, нове пореске стопе ступају на снагу и штампају се. Сваки други тастер игнорише извршене промене.

- При тражењу извештаја фискалне меморије за одређени временски период, ако се између уписа извештаја наиђе на упис о промени пореских стопа, каса почиње да штампа тренутне нагомилане збирове и наставља са новом акумулацијом сума из следећих извештаја према новим пореским стопама.

- Каса дозвољава 30 промена пореских стопа. При покушају да се изврши више од 30 промена, на дисплеју се приказује порука **НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО!**

7.2. Програмирање (консигнационих) група

- назив – највише 18 (препоручује се до 12) симбола ; фабричко подешавање назива основне групе- ГРУПА 1.

- предвиђени профит од промета у групи (у %) – увек 00.00% за основну групу.

Тастери едитора:

- <-%>, <+%> - покрет лево/десно у границама поља;
- <ЗБИР> – прелаз на следеће поље или прво поље следеће групе;
- <МЗБ>, <НП> – циклично померање поља у правом и обратном правцу;
- <1/5> – прелаз на исто поље следеће групе;
- <2/6> – прелаз на исто поље пређашње групе;
- <БР> – брисање знакова у складу са објашњењима из т.4.2 и 4.3;
- <ПОН> – нулирање назива групе и на тај начин забрањивање њене употребе;
- <КОЛ> - показује број и име групе чији се параметри програмирају;
- Наизменично <СМН> и <БР> – враћање у мени Програмирање;
- <КАЛК> – штампање свих консигнационих група.

Група	%-Профита
ГРУПА 1	0.00
.....	0.00
	...

7.3. Програмирање подгрупа (роба)

За име подгрупе треба узети назив водећег артикла, чија је продаја могућа притиском тастера подгрупе.

Уносе се следећи описи за највише 8 подгрупа:

- назив – обично име водећег артикла; највише 18 (препоручује се до 12) симбола; фабричко подешавање назива прве подгрупе: Подгрупа 1;
- припадање пореској стопи – број од 0 до 8 (пореска стопа не сме да буде поништена);
- припадање консигнационој групи – број од 0 до 12 (група не сме да буде поништена);
- цена водећег артикла; она може да буде промењена у режиму Програмирање;

Тастери едитора:

- <-%>, <+%> - покрет лево/десно у границама поља;
- <ЗБИР> – прелаз на следеће поље или прво поље следеће подгрупе;
- <МЗБ>, <НП> – циклично померање поља у правом или обратном правцу;
- <1/5> – прелаз на исто поље следеће подгрупе;
- <2/6> – прелаз на исто поље пређашње подгрупе;
- <БР> – брисање знакова у складу са објашњењима из т.4.2 и 4.3;
- <ПОН> – поништава назив подгрупе и на тај начин забрањује њено коришћење;
- <КОЛ> – показује број и име подгрупе чији се параметри програмирају;
- наизменично <СМН> и <БР> – враћање у мени Програмирање;
- <КАЛК> – штампање свих подгрупа.

Назив водећег артикла (подгрупе) , група 1
Пореска стопа А, цена 18,00

Подгрупе	
КАФА	ГР01
Цена *А	18.00
.....	

7.4. Програмирање артикала

За сваки артикл се морају унети следећи описи:

- назив – највише 36 симбола; фабричко подешавање – сви артикли су забрањени;
- цена (која се подразумева); она може да се промени или поново упише у режиму Програмирање. Опсег – 0.00 – 999999.99;
- расположиве количине- 0,000-999999,999;
- баркод од 14 знакова. Ако је на касу прикључен баркод скенер, баркод се може унети помоћу скенера. Ако опис неког артикла садржи само првих 8 бројева а остале су нуле, у режиму Регистрација други део прочитаног баркода се приказује као тежина робе (5 бројева – у грамима). Баркод има десно поравњање;
- пореске стопе (0...8) - не сме да буде поништена. Поље се може мењати само ако је претходно издат извештај по артиклима са нулирањем евидентираних количина и сума;
- консигнациона група (0...12) – не сме да буде поништена;
- подгрупа (1...8) – не сме да буде поништена.

Тастери едитора:

- ◆ <-%>, <+%> - покрет лево/десно у границама поља;
- ◆ <ЗБИР> – прелаз на следеће поље или прво поље следећег артикла;
- ◆ <МЗБ>, <НП> – цикличко померање поља у правом и обратном правцу;
- ◆ наизменично <СМН> и <БР> – враћање менију Програмирање;
- ◆ <КАЛК> – штампање тренутног артикла;
- ◆ <1/5> – прелаз на исто поље следећег артикла по броју;
- ◆ <2/6> – прелаз на исто поље пређешњег артикла по броју;
- ◆ <БР >– брисање знакова у складу са објашњењима из т.4.2 и 4.3;
- ◆ <ПОН> – поништава назив артикла и на тај начин забрањује његово коришћење;
- ◆ <КОЛ> – показује број и име артикла чији се параметри програмирају;
- ◆ <АРТ> – тражење артикла по броју– види т.4.4;
- ◆ наизменично <СМН> и <КАЛК> – штампање од тренутног артикла до краја (артикул бр.4000). Штампају се само артикли дозвољени за рад. Штампање се може зауставити притиском тастера <БР> при чему се он мора задржати неколико секунди. Ако за време штампања дође до нестанка папира, штампање се може зауставити тастером <ПОН> и после стављања нових катура оно се може наставити помоћу тастера <ЗБИР>.

Број артикла Подгр. 1, Група 0, Пор.стопа 2
 Назив артикла
 Цена
 Расположиве количине
 Баркод

0001	пГ1	ГР0	А
Хлеб Сава 500			
ДИНАРА		20,00	
Лагер:		20.000	
Код.	12345678901234		

Напомена : Промена имена и пореске групе артикла може да се изврши после штампања дневног извештаја.

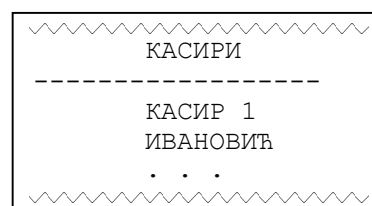
7.5. Програмирање касира

Уносе се следећи описи за највише 25 касира:

- име – највише 12 симбола; фабричко подешавање првог касира – КАСИР БР.1;
- лозинка (број са 6 цифара).

Тастери едитора:

- ◆ <-%>, <+%> - покрет лево/десно у границама поља;
- ◆ <ЗБИР> – прелаз на следеће поље или прво поље следећег касира;
- ◆ <МЗБ>, <НП> – циклично померање поља у правом или обратном правцу;
- ◆ <1/5> – прелаз на исто поље следећег касира;
- ◆ <2/6> – прелаз на исто поље пређашњег касира;
- ◆ <БР> – нулирање знакова у складу са објашњењима из т.4.2 и 4.3;
- ◆ <ПОН> – поништава име касира и на тај начин му забрањује да ради са касом;
- ◆ <КОЛ> – показује број и име касира, чији се параметри програмирају;
- ◆ наизменично <СМН> и <БР> – враћање менију Програмирање;
- ◆ <КАЛК> – штампање за све касире.

Напомена: Све обављене промене за сва подешавања фискалне касе уписују се аутоматски у бафер меморију при излазу из менија Програмирање. У складу са тим не препоручује се искључивати касу пре повратка на главни мени. Ако су уношене промене у пореске групе или у разредност основне валуте, каса захтева потврђивање промена и врши одговарајући упис у фискалну меморију.

7.6. Иницијализација података

Копирају се подаци из енергонезависне бафер меморије у оперативну меморију касе. Ово се мора извршити услед хаваријског нулирања меморије. Прогресивно читање индицира се пуњењем дисплеја знаковима *****.

7.7. Веза са компјутером

Функција се користи за програмирање и читање параметара са персоналног рачунара. На дисплеју се појављује порука **МОЛИМ САЧЕКАЈТЕ**. Компјутер води дијалог а каса прима и изводи команде. Излаз из режима: после добијања погодне команде са компјутера или услед дужег притиска на тастер <БР>.

7.8. Подешавање параметара (фискализација)

Наизменично се уносе следећи општи параметри за рад касе:

◆ **ПИБ (порески идентификациони број) 00000000000000.** Појављује се само после позива фискалног режима. Очекује се унос пореског броја. Ако број има мање од 13 знакова, водећи знакови морају да остану нуле.

◆ **“1(Њ01)”** Очекује се унос првог реда шаблона. Ако је ред пун, може да се куца на старом тексту. Кад се откуца знак # на првом месту у реду он указује на дупло штампање следећих 9 знакова у реду; осталих 8 знакова се игноришу. За писање рекламне поруке, на првом месту откуцати знак & на почетку сваког реда, чиме се омогућава штампање рекламне поруке у рекламном блоку рачуна.

◆ **Продавн.(0/1).** Указује да ли каса ради у режиму продавнице или ресторана. 0- ресторански режим са 240 отворених рачуна за клијенте, 1- режим продавнице. На крају сваке смене се нулирају отворени рачуни.

◆ **Расположиве количине (0/1).** Указује да ли се прате расположиве количине по артиклима. Ако се унесе 1, кад се дође до лагера 0 каса забрањује продају одговарајућег артикла.

◆ **Дупликат (0/1)** Забрањује (0) или дозвољава (1) издавање дупликата рачуна.

◆ **Зим./Лет.(0/1)** – Промена зимског у летње рачунање времена и обрнуто . 0-промена летњег у зимско , 1-промена зимског у летње .

◆ **Фонт (0/1)** Бира нижа (0) или виша (1) слова за штампање.

◆ **Лого (0/1)** Искључује (0) или укључује (1) штампање лога.

◆ **Ваге (0...3)** 0= на касу нису прикључене ваге; 1...3=на касу су прикључене ваге (предвиђено прикључивање 3 врсте вага).

◆ **Баркод (0...3)** 0=на касу није прикључен баркод скенер; 1...3=на касу је прикључен баркод скенер (предвиђено за 3 врсте скенера)

◆ **Лоз.Сервис222222** Лозинка за приступ режиму Програмирање; фабричко подешавање: 222222

◆ **Лоз.Извешт333333** Лозинка за приступ режиму Извештаји. Фабричко подешавање: 333333

◆ **Број децимала: 2** Разредност (број знакова после децимале) за основну валуту. Фабрично подешавање: 2.

Сваки параметар се потврђује притиском тастера <ЗБИР>. Из режима се излази помоћу тастера <СМН> и <БР>. После уноса последњег параметра штампа се службени исечак због провере унетих промена.

Ако фискална меморија није уведена у експлоатацију, на дисплеју се појављује порука **ФИСКАЛИЗАЦИЈА ?** и каса издаје неколико звучних сигнала. Унос у фискални режим потврђује се наизменичном притиском на <СМН> и <ЗБИР>. Појављује се други натпис **МОЛИМ ПОТВРДИТЕ !**. Сервисер потврђује увођење касе у фискални режим притиском тастера <ЗБИР>. Штампа се следећи службени исечак:

Пример:

~~~~~	
Назив фирме	
Адреса фирме	
Назив објекта	
Адреса објекта	
ПИБ:	123456789026
ИБФМ:	E1234567

Уведено у експл.:	
13-05-03 - 15:17	

Напомена: Каса може да буде уведена у фискални режим само ако су претходно обављени следећи услови:

- За рад су потребне најмање једна група, једна подгрупа и две пореске стопе;
- унето је најмање 2 реда заглавља (назив и адреса власника);
- унет је број фискалне меморије;
- унет је порески број власника.

У противном случају није могуће извршити фискализацију.

7.9. Сервисни тестови

На дисплеју се приказује назив изабраног теста; бирање се врши помоћу <-%> и <+%>.

Прилаз изабраном тесту помоћу <ЗБИР>. Тастер <БР> враћа нас из подменија Тестови у подмени Програмирање.

◆ **Тест. РАМ мемор.** Проверава се читање и уписивање у меморију касе. Када тест пролази успешно, најавља се порука “**РАМ мемор.ОК!**”; у супротном случају јавља се адреса у којој се појавила грешка

◆ **Тест. софтвера.** На дисплеју се појављује верзија и контролна сума програмног осигурања. Информација се штампа на рачуну купца и контролној траци.

◆ **Тест. Фиск.мемор.:** Врши се наизменично читање свих пуних и првог празног уписа у фискалној меморији. При неуспешном читању или погрешној контролној суми, дефектни упис се јавља на дисплеју: “**Грешка ФМ блок----**“. После притиска било ког тастера врши се нови покушај да би се тај упис прочитао. Кад тест прође успешно на дисплеју се појављује натпис “**Фискална мем. ОК**”.

◆ **Тест. дисплеја.** На дисплеју се наизменично приказују сви знакови из знаковог генератора касе. Тест се завршава притискивањем било ког тастера.

◆ **Тест. тастатуре.** После сваког притиснутог тастера на дисплеју се појављује његов назив и број наизменичних читања. Тест се завршава са 3 узастопна притискивања тастера <БР>.

◆ **Тест.штампача.** Штампају се сви знакови из знаковог генератора касе.

◆ **Тест. интерфејса.** Наизменично се тестирају комуникациони интерфејси 1-Вага, 2-РС, 3-Баркод скенер. После прикључивања кабла на одговарајући конектор тестирање почиње притиском тастера<ЗБИР>. На дисплеју се приказује порука:“**СОМ1-ОК**” или “**СОМ1-Грешка!**”.

8. РЕЖИМ РЕГИСТРАЦИЈА

Из главног менија бира се режим Регистрација и уноси се валидна лозинка касира. Ако је лозинка краћа од 6 бројева, потврђује се помоћу <ЗБИР>. Каса издаје службени исечак о времену укључења касира. На дисплеју се појављује **ПОЧЕТАК 0.00**. COLIBRI је спремна да евидентира продаје.

Напомена: Фабричко подешавање лозинке касира 1 јесте <1>+<ЗБИР>.

Продаја преко касе COLIBRI врши се на начин на који је она била програмирана. Унос се може вршити позивањем програмираних артикала и/или водећих артикала подгрупа (уколико се жели таква продаја). Први и други унос су дозвољени уколико им назив није поништен.

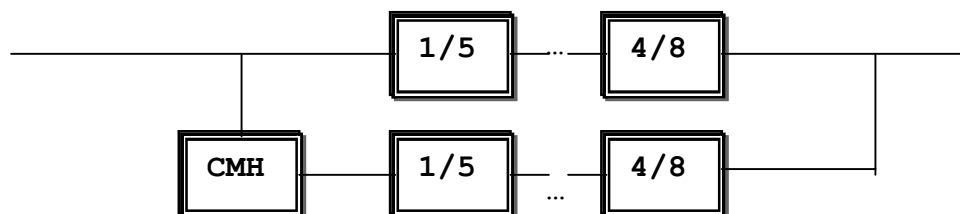
Обављени промети се могу распоредити у 13 консигнационих група, 8 подгрупа роба и 9 пореских стопа. Бирање конкретне технологије рада зависи од организације трговинског објекта.

- за објекте који имају разноврсну робу по фиксираним позицијама, најбоље би било организовати унос по артиклима. Значајну помоћ при убрзаном уносу артикала представља могућност за прикључивање баркод скенера;

- могуће су различите мешовите варијанте по личном захтеву власника касе.

8.1. Продаја водећег артикла подгрупе

Врши се притиском једног од тастера – <1/5> ...<4/8> за регистрацију продаје водећег артикла подгрупа 1...4, или наизменичним притиском <СМН>+<1/5>...<4/8> за регистрацију продаје водећег артикла подгрупа 5...8.

Унос се врши само ако је водећи артикал програмиран; у супротном случају на дисплеју се појављује одговарајућа порука: **НИЈЕ ПРОГРАМИРАН** или **УНЕСИТЕ ЦЕНУ** и регистрација се не врши.

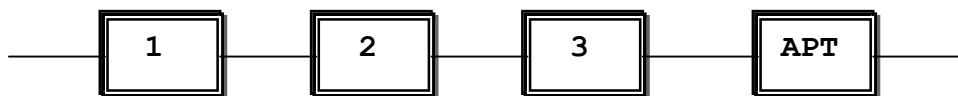
Штампа се рачун следећег облика:

	<p>Назив фирме Адреса фирме Назив објекта Адреса објекта</p>	
	<p>ПИБ : 123456789026 ИБФМ: Е1000030</p>	<p>Порески идентификациони број Идентиф. број фискалног модула</p>
	<p>Статистички број Број телефона 01 КАСИР 1</p>	<p>Рекламни блок Име касира</p>
Тастер <1/5>	<p>супериор 1 x 12,00 12,00 А</p>	<p>Назив водећег артикла подгрупе 1 Цена и ознака пореске стопе</p>
<СМН><3/7>	<p>КАФА 1 x 26,00 26,00Д</p>	<p>Назив водећег артикла подгрупе 7 Цена и ознака пореске стопе</p>
Тастер <ЗБИР>	<p>СА: 20,00% СД: 10,00% ПА: 2,00 ПД: 2,36 ПТ: 4,36 ЕА: 12,00 ЕД: 26,00 ЕТ: 38,00</p>	<p>Пореска спопа "А" Пореска стопа "Д" Износ пореза по пореској стопи "А" Укупан износ пореза Евидентирани промет по пор.стопи"А"</p>
	<p>ЗА УПЛАТУ: 38,00</p>	<p>Укупно евидентирани промет</p>
	<p>ГОТОВИНА: 38,00</p>	<p>Уплаћени износ готовином</p>
	<p>УПЛАЋЕНО: 38,00</p>	<p>Укупно уплаћено</p>
	<p>ПОВРАЋАЈ: 0,00</p>	<p>Износ повраћаја</p>
	<p>28.08.03 – 13:21</p>	<p>Датум и време сачињавања фиск.исечка</p>
	<p>БИ: 47 </p>	<p>Редни број фиск.исечка и фиск.лого</p>

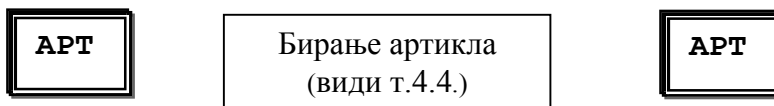
8.2. Унос по артиклима

Бира се број артикла и притисне се <АРТ>. Регистрација у овом режиму је дозвољена ако артикал није забрањен и има програмирану цену. У супротном случају на дисплеју се појављује одговарајућа порука: **НИЈЕ ПРОГРАМИРАН** или **УНЕСИТЕ ЦЕНУ** и регистрација се не врши.

Пример:

Ако се поново притисне тастер <АРТ> а није претходно унет број артикла, он може да буде потражен према броју у складу са инструкцијама из т.4.3.

Штампа се рачун следећег облика:

	Назив фирме Адреса фирме Назив објекта Адреса објекта ПИБ : 123456789026 ИБФМ: E1000030	Порески идентификациони број Идентиф. број фискалног модула
	Статистички број Број телефона 01 КАСИР 1	Рекламни блок Име касира
Тастер <1>,<2>,<3>,<АРТ>	Хлеб Сава 500 1 x 20,00 20,00 А	Назив производа Цена и ознака пореске стопе
Тастер <ЗБИР>	СА: 0,00% ПА: 0,00 ПТ: 0,00 ЕА: 20,00 ЕТ: 20,00	Пореска спопа "А" Износ пореза по пореској стопи "А" Укупан износ пореза Евидентирани промет по пор.стопи"А" Укупно евидентирани промет
	ЗА УПЛАТУ: 20,00 ГОТОВИНА: 20,00 УПЛАЋЕНО: 20,00 ПОВРАЋАЈ: 0,00	Укупно евидентирани промет Уплаћени износ готовином Укупно уплаћено Износ повраћаја
	28.08.03 – 13:25 БИ: 52	Датум и време сачињавања фиск.исечка Редни број фиск.исечка и фиск.лого

8.3. Унос по артиклима помоћу баркод скенера

После обележавања артикла баркод скенером продаја се евидентира у касу ако је претходно програмиран баркод артикла.

Ако су, за време програмирања, последњих 6 цифара баркода остављене као нуле, бројеви од 6-те до 11-те позиције прочитаног броја се сматрају тежином робе у грамма (0.000-99.999)

Ако скенер не може да прочита баркод он се може унети са тастатуре касе, на следећи начин:

- притисну се наизменично <СМН> и <АРТ>. На дисплеју се појављује "бр0000000000000000"

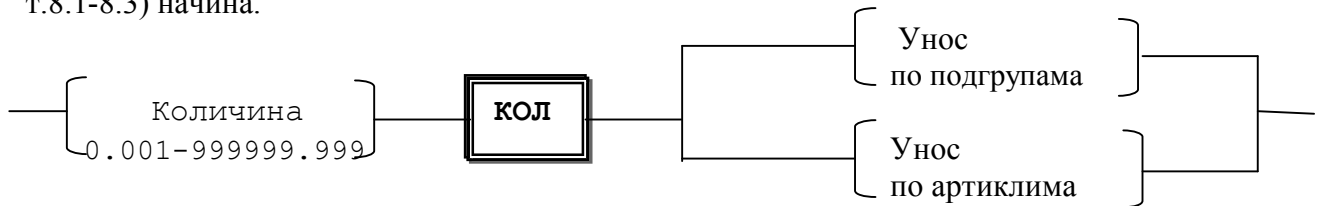
- уноси се баркод. Цифре се уносе с лева на десно. Ако се погрешно, могу се користити инструкције из т.4.1. После уноса притисне се <ЗБИР>.
- ако се после <СМН> и <АРТ> поново притисне <АРТ>, цифре се уносе с десна на лево.

8.4. Унос количине или тежине са електронских вага

Уноси се количина и обележава се тастером <КОЛ>. Ово се може поновити више пута при чему се унете количине множе једна са другом. Дозвољене количине су: 0.001-999999.999.

- ако се тастер <КОЛ> притисне без претходног уноса количине, каса узима количину са електронских вага ако таквих има прикључених. Кад електронских вага нема или нема одговора са њих, кроз 3-4 сек на дисплеју се појављује порука за грешку: **НЕМА КОЛИЧИНЕ**

- после увођења количине унос се наставља на један од горе наведених (према т.8.1-8.3) начина.

Пример:

	Назив фирме Адреса фирме Назив објекта Адреса објекта	Порески идентификациони број Идентиф. број фискалног модула
	ПИБ : 123456789026 ИБФМ: Е1000030	
	Статистички број Број телефона	Рекламни блок
	01 КАСИР 1	Име касира
<.><2><5><КОЛ><1 /5>	Суво грожђ/кг 0,250 x 32,00 8,00 Д	Назив производа Цена и ознака пореске стопе
Тастер <ЗБИР>	СД: 20,00% ПА: 1,33 ПТ: 1,33 ЕА: 8,00 ЕТ: 8,00	Пореска спопа "А" Износ пореза по пореској стопи "А" Укупан износ пореза Евидентирани промет по пор.стопи"А" Укупно евидентирани промет
	ЗА УПЛАТУ: 8,00	Укупно евидентирани промет
	ГОТОВИНА: 8,00	Уплаћени износ готовином
	УПЛАЋЕНО: 8,00	Укупно уплаћено
	ПОВРАЋАЈ: 0,00	Износ повраћаја
	28.08.03 – 13:50	Датум и време сачињавања фиск.исечка
	БИ: 53	Редни број фиск.исечка и фиск.лого

8.5. Корекција погрешног уноса

• последњи унос (евидентирање продаје) може да се анулира пре завршетка рачуна притиском тастера <ПОН>. При поновном притиску <ПОН> брише се пређашњи унос. Ово се може наставити до брисања свих редова у рачуну. При следећем притискању <ПОН> на дисплеју се појављује порука за грешку **НЕМА ПРОДАЈЕ**.

• ако желите да поништите одређен унос на горњем реду у рачуну (на пример, да бришете трећи ред без брисања четвртог и петог реда), притисните наизменично <СМН> и <ПОН> (корекција реда). На дисплеју се појављује порука **Сторно реда**. Унос се мора поновити истим поступком тастера, као за време регистрације.

Пример рачуна:

	Назив фирме		
	Адреса фирме		
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ПИБ :	123456789026	Порески идентификациони број
	ИБФМ:	E1000030	Идентиф. број фискалног модула

	Статистички број		Рекламни блок
	Број телефона		
	01 КАСИР 1		Име касира

<1><2><3><АРТ>	Хлеб Сава 500		Назив производа
	1 x 20,00	20,00 А	Цена и ознака пореске стопе
< 1>< 2><АРТ>	Млеко Суб.3.2.		
	1 x 32,00	32,00 А	
<4><0><0><АРТ>	Ц-кафа 100г		
	1 x 25,00	25,00Е	
<ПОН>	СТОРНО		Корекција последњег нагомилавања
	Ц-кафа 100г		
	-1 x 25,00	-25,00Е	
<СМН><ПОН><1><2>	СТОРНО		Корекција нагомилавања првог реда у
<3><АРТ>	Хлеб Сава 500		рачуну
	-1 x 20,00	-20,00 А	
Тастер <ЗБИР>	-----		
	СА: 0,00%		Пореска спопа "А"
	ПА:	0,00	Износ пореза по пореској стопи "А"
	ПТ:	0,00	Укупан износ пореза
	ЕА:	32,00	Евидентирани промет по пор.стопи"А"
	ЕТ:	32,00	Укупно евидентирани промет

	ЗА УПЛАТУ:		Укупно евидентирани промет
		32,00	
	ГОТОВИНА:		Уплаћени износ готовином
		32,00	
	УПЛАЋЕНО:		Укупно уплаћено
		32,00	
	ПОВРАЋАЈ:		Износ повраћаја
		0,00	
	28.08.03 –	13:53	Датум и време сачињавања фиск.исечка
	БИ: 59		Редни број фиск.исечка и фиск.лого
	.....		

8.6. Испис међузбира

Тастером <МЗБ> на дисплеју се појављује натпис **МЗБ** и тренутни међузбир у рачуну.

8.7. Завршетак рачуна и врсте плаћања

- за плаћање у готовини притисне се тастер <ЗБИР>.
- за плаћање у некој од остале 2 врсте притисне се тастер <НП>. На дисплеју се појављује натпис **ПЛАЋАЊЕ 1,2**. Касир мора да унесе потребну врсту плаћања помоћу тастера <1> или <2>, при чему је 1- плаћање чеком, 2 – плаћање картицом.
- Ако се пре притиска тастера <ЗБИР> или <НП>+<1>,<2> унесе сума:
  - ако је сума мања од укупног износа рачуна, врши се делимично плаћање. На дисплеју се појављује натпис **ОСТ.** и појављује се остатак суме која се мора доплатити.
  - ако је сума већа од укупног износа рачуна, каса појављује на дисплеју натпис **ПОВР.** и суму која се мора вратити клијенту

Пример плаћања у готовини:

	Назив фирме		Порески идентификациони број
	Адреса фирме		Идентиф. број фискалног модула
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ПИБ : 123456789026		
	ИБФМ: Е1000030		

	Статистички број		Рекламни блок
	Број телефона		
	01 КАСИР 1		Име касира

< 1>< 2><АРТ>	Млеко Суб.3.2.		Назив производа
	1 x 32,00 32,00 А		Цена и ознака пореске стопе

Тастер <ЗБИР>	СА: 0,00%		Пореска спопа "А"
	ПА: 0,00		Износ пореза по пореској стопи "А"
	ПТ: 0,00		Укупан износ пореза
	ЕА: 32,00		Евидентирани промет по пор.стопи"А"
	ЕТ: 32,00		Укупно евидентирани промет

	ЗА УПЛАТУ:		Укупно евидентирани промет
		32,00	
	ГОТОВИНА:		Уплаћени износ готовином
		32,00	
	УПЛАЋЕНО:		Укупно уплаћено
		32,00	
	ПОВРАЋАЈ:		Износ повраћаја
		0,00	
	28.08.03 – 13:50		Датум и време сачињавања фиск.исечка
	БИ: 53		Редни број фиск.исечка и фиск.лого

Пример плаћања у други вид плаћања:

	Назив фирме		Порески идентификациони број
	Адреса фирме		Идентиф. број фискалног модула
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ПИБ : 123456789026		
	ИБФМ: E1000030		

	Статистички број		Рекламни блок
	Број телефона		
	01 КАСИР 1		Име касира

< 1>< 2><АРТ>	Млеко Суб.3.2.		Назив производа
	1 x 32,00	32,00 А	Цена и ознака пореске стопе
Тастер <ЗБИР>	-----		
	СА: 0,00%		Пореска стопа "А"
	ПА: 0,00		Износ пореза по пореској стопи "А"
	ПТ: 0,00		Укупан износ пореза
	ЕА: 32,00		Евидентирани промет по пор.стопи"А"
	ЕТ: 32,00		Укупно евидентирани промет

	ЗА УПЛАТУ:		
		32,00	Уплаћени износ чеком
	ЧЕК:		
		32,00	Укупно уплаћено
	УПЛАЋЕНО:		
		32,00	Износ повраћаја
	ПОВРАЋАЈ:		
		0,00	
	28.08.03 –	13:50	Датум и време сачињавања фиск.исечка
	БИ: 53		Редни број фиск.исечка и фиск.лого
	.....		

8.8. Рад у ресторанском режиму

Рад у ресторанском режиму (отворени рачуни) је предвиђен за истовремено послуживање ограниченог броја гостију у хотелима, ресторанима и сличним објектима. У том случају каса има могућност да се истовремено отвори већи број рачуна. За рад у таквим објектима је предвиђено и издавање исечака за свако одељење (бар, кухиња итд.) после штампања рачуна за клијента.

Сваком рачуну се приступа избором броја стола и клијента. Максималан број столова =60, по 4 клијента за сваки сто, тј. укупно 240 отворених рачуна. Допуштено је и уношење на рачун 00-0 не рестораниских наруџбина, као у драгсторској варијанти након притиска тастера ЗБИР.

После уласка у режим РЕГИСТРАЦИЈА каса тражи уношење лозинке касира. После уношења лозинке на дисплеју се појави натпис : **Рачун бр. 00-0**. Тастер [БР] враћа на главни мени.

По уношењу броја рачуна, може да се притисне један од следећих тастера:

- [РЕЖ] – за уношење нове поруџбине по рачуну
- [МЗБ] – за индикацију и штампање међу-збира по рачуну
- [ЗБИР] – за прикључивање на рачун
- [НП] – за додавање комплетног рачуна (фактуре).

После било које од ових функција, каса тражи поновни унос лозинке за даљи рад.

8.8.1 . Регистрација нових поруџбина

После притиска на тастер <РЕЖ> каса је у режиму регистрације нових поруџбина за текући рачун. Регистрација се врши на сличан начин као и у драгсторском режиму, а на рачуну наручиоца се исписује:

- број рачуна
- број поруџбина (од 1 до 255)
- збирна сума по претходним наруџбинама.

Дирка [ПОН] поништава последњу поруџбину, а [СМН] са [ПОН] (дубоки увид) више претходних поруџбина по рачунима.

Поруџбина се додаје на рачун притиском на [ЗБИР] , а штампа се:

-исечак за госта(на исечку је одштампана порука "ОВО НИЈЕ РАЧУН")
-званичан запис за све групе (кухиња, бар, итд) за које има поруџбине. Пре штампања сваког од њих, каса исписује име на дисплеју, а затим се потврђује тастером [ЗБИР].Тастер [БР] тренутно прекида рачун.

	<pre> ===== Назив фирме Адреса фирме Назив објекта Адреса објекта ОВО НИЈЕ РАЧУН ПИБ : 123456789026 ИБФМ: Е1000030 ----- Статистички број Број телефона 01 КАСИР 1 ----- РАЧУН БР. 04-2 ПОРУЏ.БР. 2 ПР.САЛДО 25,00 КАФА 1 x 2,00 2,00 Е НО.САЛДО 27,00 28.08.03 - 13:50 ОВО НИЈЕ РАЧУН ----- </pre>	<p>Порески идентификациони број Идентиф. број фискалног модула</p> <p>Рекламни блок</p> <p>Име касира</p> <p>Назив производа Цена и ознака пореске стопе</p> <p>Датум и време сачињавања исечка</p>
<p><0><4><2><РЕЖ></p> <p>< 1>< 2><АРТ></p> <p>Тастер <ЗБИР></p>	<pre> ===== ОВО НИЈЕ РАЧУН Б А Р 01 КАСИР 1 РАЧУН БР. 04-2 ----- КАФА 1 x 2,00 2,00 Е - - - - СУМА 27,00 28.08.03 - 13:50 ОВО НИЈЕ РАЧУН ----- </pre>	<p>Име касира</p> <p>Назив производа Цена и ознака пореске стопе</p> <p>Датум и време сачињавања исечка</p>

8.8.2.Штампање поруџбина за отворени рачун

На дисплеју се показује укупна сума свих претходних поруџбина .Допуштени су следећи тастери:

- [ЗБИР] – За штампање комплетног детаљног исечка клијента;
- [МЗБ] – За штампање скраћеног исечка клијента (општа сума);
- [БР] – За излаз без штампања;

	<pre> ===== Назив фирме Адреса фирме Назив објекта Адреса објекта ОВО НИЈЕ РАЧУН ПИБ : 123456789026 ИБФМ: Е1000030 ===== </pre>	Порески идентификациони број Идентиф. број фискалног модула
	<pre> ----- Статистички број Број телефона 01 КАСИР 1 М Е Ћ У З Б И Р РАЧУН БР. 04-2 ----- </pre>	Рекламни блок Име касира
<0><4><2><МЗБ>	<pre> КАФА 1 x 2,00 2,00 Е ЛИМУНАДА 1 x 1,50 1,50 Е ----- </pre>	Назив производа Цена и ознака пореске стопе
Тастер <ЗБИР>	<pre> ----- ЗА УПЛАТУ: 3,50 ----- 28.08.03 - 13:50 ОВО НИЈЕ РАЧУН ..... </pre>	

8.8.3.Додавање на рачун

Коначан рачун садржи све поруџбине по рачунима. Пре плаћања и затварања рачуна, допуштају се нови уноси и додавање на рачун .

После додавања на рачун, на дисплеју се приказује :

КОЛ=Дупликат.Тастер [КОЛ] штампа дупликат рачуна.Сваки други тастер захтева ново уношење лозинке. Дупликат може да буде забрањен одговарајућом функцијом у менију.
Подешавање параметра у режиму Програмирање.

	<p>Назив фирме Адреса фирме Назив објекта Адреса објекта</p>	
	<p>ПИБ : 123456789026 ИБФМ: E1000030</p>	<p>Порески идентификациони број Идентиф. број фискалног модула</p>
	<p>Статистички број Број телефона 01 КАСИР 1 ЗАТВОРЕН РАЧУН БР. 04-2</p>	<p>Рекламни блок Име касира</p>
<0><4><2><ЗБИР>	<p>КАФА 1 x 2,00 2,00 Е ЛИМУНАДА 1 x 1,50 1,50 Е</p>	<p>Назив производа Цена и ознака пореске стопе</p>
Тастер <ЗБИР>	<p>СЕ: 20,00% ПЕ: 0,58 ПТ: 0,58 ЕЕ: 3,50 ЕТ: 3,50</p>	<p>Пореска спопа “Е” Износ пореза по пореској стопи “Е” Укупан износ пореза Евидентирани промет по пор.стопе”Е” Укупно евидентирани промет</p>
	<p>ЗА УПЛАТУ ЧЕК: 3,50 УПЛАЋЕНО: 3,50 ПОВРАЋАЈ: 0,00</p>	<p>Укупно евидентирани промет Уплаћени износ готовином Укупно уплаћено Износ повраћаја</p>
	<p>28.08.03 – 13:50 БИ: 53</p>	<p>Датум и време сачињавања фиск.исечка Редни број фиск.исечка и фиск.лого</p>

8.8.4. Додавање на рачун и штампање фактуре

Као и у режиму продавница, каса захтева унос пореског броја, и до 8 редова заглавља. После тога фактура се додаје као у ставки 8.10.

8.9. Обуставања потрошачког рачуна због препуњавања

Рачун може да буде обустављен пре евидентирања одређене продаје ако се појави препуњавање (прекорачење границе од 999999999.99) за неке од следећих сума:

- укупна сума у рачуну (или ако су достигнута максимална 100 уноса за један потрошачки рачун) – појављује се натпис **ПУНИ РАЧУН**
- укупна сума у некој пореској стопи – натпис **ДНЕВНИ ИЗВЕШТАЈ !**
- укупна сума у консигнационој групи – натпис **ИЗВЕШТАЈ ГРУПА!**
- укупна сума у подгрупи – натпис **ИЗВЕШТАЈ ПОДГР!**
- укупна сума у артиклима – натпис **ИЗВЕШТАЈ ПО АРТ!**
- сума у приходу касира – натпис **ИЗВЕШТАЈ КАСИРА!**

Ако се слична ситуација појави, рачун мора да се заврши до тренутне продаје и да се одштампа приказани извештај с нулирањем после чега каса може да настави да ради у режиму Регистрација.

8.10. Проширени исечак – фактура

- на почетку новог исечка, пре евидентирања прве продаје притисните наизменично <СМН> и <НП>.
- на дисплеју се појављује натпис ПИБ:0000000000000000. Морате да унесете порески број потрошача коме ћете издавати фактуру. Можете да одбијете наизменичним притиском <СМН> и <БР>. У супротном случају УНЕСИТЕ порески број (ако је мањи од 13 бројева оставите неколико водећих нула) и притисните <ЗБИР>.
- на дисплеју се појављује 1(К01)'''''. Морате да унесете назив потрошача. Рад са едитором за унос симбола је описан у т.4.3. Назив потрошача може да садржи до 8 редова по 18 знакова. Кад завршавате сваки ред, притиснете <ЗБИР>. Ако се ред остави непопуњен, каса сматра да је то завршетак уноса.
- унос у рачун и његово завршавање врше се као обично.

8.11. Издавање дупликата

- непосредно после завршетка исечка притисните наизменично <СМН> и <КОЛ>. Штампана се дупликата тек издатог исечка.
- Дупликата се може издавати како за обичан тако и за проширени потрошачки исечак (фактура). Он се не разликује од обичног потрошачког исечка осим по натпису великим словима **ДУПЛИКАТ** који се налази непосредно иза имена касира. Такође нема фискални лого.
- дупликата се може издавати само једном. При поновном захтеву дупликата каса приказује на дисплеју поруку за грешку **ПОГРЕШНА КОМАНДА!** Издавање дупликата се може забранити нулирањем одговарајућег параметра у режиму Програмирање, функцијом Подешавање касе (види т.7.11)

8.12. Службени унос или извод новца

Пре почетка уноса у нови рачун, унесите износ и притисните тастер:

- <+%> за службени унос новца
- <-%> за службени извод новца
- каса задаје питање о врсти плаћања, по којој суми да унесе или изведе унети износ: **ПЛАЋ.(ЗБИР, 1,2)**. Тастером <ЗБИР> уноси се у основној врсти плаћања, тастерима <1>, <2> по некој од осталих врста плаћања
- ако вршите службени унос новца, каса неће то вама дозволити ако у вашем извештају и/или у извештају касе не постоји износ за ову врсту плаћања

<4><0><0> <+><ЗБИР>

Назив фирме
Адреса фирме
Назив објекта
Адреса објекта
ПИБ : 123456789026
ИБФМ: EI000030
Број телефона
01 КАСИР 1 .
УНЕТО
ГОТОВИНА: 400,00
28.08.03 – 13:50

<4><0><0> <-><ЗБИР>

Назив фирме
Адреса фирме
Назив објекта
Адреса објекта
ПИБ : 123456789026
ИБФМ: EI000030
Број телефона
01 КАСИР 1 .
ИЗВЕДЕНО
ГОТОВИНА: 400,00
28.08.03 – 13:51

8.13. Рад са калкулатором

- режиму Калкулатор прилази се тастером <КАЛК>.
- на дисплеју се појављује натпис **КАЛ 0.00** (Прва три знака подсећају вас да сте у режиму Калкулатор, између заграда се појављује знак операције (+, -, *, /, =) коју ви тренутно обављате а на десном делу дисплеја – резултат обрачунавања.
- можете да користите следеће тастере:
  - ◆ <+> за сабирање
  - ◆ <-> одузимање
  - ◆ <КОЛ> за множење
  - ◆ <ПОН> за дељење
  - ◆ <МЗБ> или <ЗБИР> за средњи резултат
  - ◆ <КАЛК> за излаз из режима Калкулатор и враћање у Регистрацију

Напомена: Кад се излази из режима Калкулатор, резултат обрачунавања остаје на дисплеју. Ако непосредно после тога притиснете:

- <КОЛ> – број се памти за количину;

Пример:

Тастери	Индикација на дисплеју	Објашњење
<КАЛК><9>	КАЛ( ) 9	Приступ и први број 9
<КОЛ><5><ЗБИР>	КАЛ(=) 45.00	Умножено са 5 износи
<КАЛК><КОЛ>	КОЛИ!. 45.000	Излаз; резултат као количина

8.14. Евидентирање достављених количина по артиклима

- пре почетка уноса у нови потрошачки рачун, притисните тастер <РЕЖ>.
- на дисплеју се појављује постојећа количина артикла број 1. Број и назив тренутног артикла можете да прикажете тастером <КОЛ> – они се појављују отприлике за $\frac{3}{4}$ секунде на екрану.
- откуцајте количине достављеног артикла и притисните <ЗБИР>. Унете количине биће додате постојећим количинама и каса прелази на следећи артикал по шифри:
  - <2/6> <1/5> – приказују пређашњи и следећи артикал по броју

- <АРТ> – режим тражења артикла по броју. Детаљније је описан у тачки 4.4.
- Да бисте изашли из режима **Евидентирање количина**, притисните наизменично <СМН> и <БР>; вратићете се у режим Регистрација.

8.15. Измена технолошког режима: каса/мрежа/фискални штампач

- Каса може самостално да евидентира продаје у три технолошка режима:
  - самостална каса/OFF-LINE
  - део фискалне мреже/ON-LINE
  - фискални штампач/Fprint
- да бисте променили режиме не морате да излазите из режима Регистрација, ово се може обавити и пре завршетка исечка
  - приступ другом технолошком режиму врши се наизменичним притиском тастера <СМН> и <РЕЖ>.
  - ако тренутно каса ради OFF-LINE, на дисплеју се појављује порука <ПОН>-net/<НП>-prn. Тастером <ПОН> прелазите у мрежни радни режим, тастером <НП> – у режим фискалног штампача, сваки од осталих тастера оставља касу у истом радном режиму.
  - ако каса ради у мрежи/ON-LINE, наизменичним притиском <СМН> и <РЕЖ> на дисплеју се појављује порука <ПОН>-prn/<НП>-OFF. Тастером <ПОН> каса почиње да ради као фискални штампач, а <НП> је враћа аутономном радном режиму.
  - на крају, ако тренутно каса изводи функцију фискалног штампача, наизменично притискање тастера <СМН> и <РЕЖ> приказује на дисплеју <ПОН>-OFF/<НП>-net, то јест тастер <ПОН> враћа касу аутономном режиму, а тастер <НП> покреће мрежни радни режим.

Напомена: Када је у улози фискалног штампача, каса је пасивни уређај (прима и изводи команде централног компјутера). Због тога тастер <СМН> за смену технолошког режима мора да се задржи притиснутим дуже – око 5 секунди – док се не промени натпис на дисплеју, и тек онда да се притисне тастер <РЕЖ>.

8.16. Поруке за грешке

Порука за грешку	Могући узроци
Пун рачун	Достигнута су 100 уноса или је надмашена највећа укупна сума 999999999.99.
Препуњавање	Количина или сума већа од максимално дозвољене. У режиму Калкулатор – број са више од 9 цифара.
Нема готовине	Покушај за продају артикла без лагера и са програмираним праћењем расположиве количине.
Нема продаје...	Покушај да се обави плаћање или корекција без претходно обављене продаје
Није програмиран	Забрањена номенклатура: артикал, подгрупа (поништен назив).
УНЕСИТЕ цену	Покушај за унос по артиклу или подгрупи без претходно програмиране цене.

Нема количине	Унета нулта количина. Нема конекције или одговора при читању са ваге.
Нема веза!!	Нема везе са централним компјутером у мрежи.
Није дозвољено!	Централни компјутер у мрежи не дозвољава захтевани унос.
Извештај по арт.	Препуњивање промета једног или већег броја артикала. Завршите тренутни документ и тражите извештај.
Извештај подгр. !	Препуњивање промета једне или више подгрупа
Извештај група !	Препуњивање промета једне или више група
Дневни извештај !	Препуњивање промета неке позиције у дневном извештају. Урадите извештај с нулирањем.
Извештај касира.	Препуњивање у величини износа једног или више касира.
Погрешна команда	Погрешан или тренутно недозвољен низ тастера.
Ставите папир!	Нема траке рачуна и/или контролне траке.
Загрејан штампач!	Повишена температура штампача. Сачекајте да се глава штампача охлади.
Пуна књижица!	Пуна електронска књижица – више од 10.000 продаја! Морате да саставите дневни извештај или да га поништите помоћу команде са персоналног рачунара.
XX блок. слоб. у ФМ	Фискална меморија је готово пуна. Порука се штампа после сваког дневног извештаја ако је у фискалној меморији остало места за мање од 50 извештаја.
ПУНА ФИСК.МЕМОР.	Пуна фискална меморија. Каса не може да ради у режиму евидентирања и обављати функције режима Програмирања јер захтевају упис у ФМ. Могу се штампати извештаји и пребацивати подаци на РС.

9. РЕЖИМ ИЗВЕШТАЈА

Из главног менија касе изаберите режим “Извештај без пон.” или “Извештај са пон.” и притисните <ЗБИР>.

Пре приступа одговарајућем режиму извештаја морате да унесете лозинку. Валидне су све лозинке касира, лозинке сервисера и финансијских органа.

Режими “Извештај без пон.” и “Извештај са пон.” су једнаки. Разликују се по следећем:

- При Извештајима без нулирања понавља се број последњег издатог извештаја ове врсте. Промети у извештају се не поништавају и унос се наставља.
- После штампања извештаја са нулирањем промети извештаја се поништавају и унос почиње поново.
- Разлике у завршном делу извештаја су приказане у следећим поглављима.
- Код извештаја фискалне меморије нема разлике између извештаја са или без нулирања.

Док каса није фискализована на фискалном исечку се штампа ознака « ИНФО ».

9.1. Мени извештаја

У овом режиму можете да бирате следеће врсте извештаја:

- ◆ дневни извештај
- ◆ периодични извештај фискалне меморије
- ◆ извештај по групама
- ◆ извештај по подгрупама
- ◆ извештај по артиклима
- ◆ извештај по касирима

Бирање се врши тастером <РЕЖ> или помоћу бројева који се налазе десно у извештајима, а потврђује се притиском <ЗБИР>.

9.2. Извештаји без поништавања

9.2.1. Пресек стања

Порески идентификациони број Идентификациони број фискалног модула	Назив фирме Адреса фирме Назив објекта Адреса објекта ПИБ : 123456789026 ИБФМ: Е1000030
	Пресек стања
Укупан број ресета Број ресета у извештајном периоду	УР: 10 БР: 0
Укупан број промена пореских стопа Број промена пореских стопа у извештајном периоду Вредност пореске стопе "А" у процентима	УС: 2 БС: 0 СА: 0,00% СГ: 0,00% СД: 20,00% СЂ: 20,00% СЕ: 20,00% СЖ: **, **% СИ: **, **% СЈ: **, **% СК: **, **%
Вредност пореске стопе "Ж" је недефинисана	
Износ пореза по пореској стопи "А"	ПА: 0,00 ПГ: 0,00 ПД: 1231,87 ПЂ: 1256,40 ПЕ: 5015,13 ПЖ: 0,00 ПИ: 0,00 ПЈ: 0,00 ПК: 0,00 ПТ: 7503,40
Износ укупног пореза у извештајном периоду	
Вредност промета по пореској стопи "А"	ЕА: 700,00 ЕГ: 1256,40 ЕД: 5015,13 ЕЂ: 7503,40 ЕЕ: 30090,80 ЕЖ: 0,00 ЕИ: 0,00 ЕЈ: 0,00 ЕК: 0,00 ЕТ: 46820,40
Вредност укупног промета	
Средство плаћања умањено за повраћај средства	ГОТОВИНА: 46820,40
Средство плаћања Укупно плаћено средством	ЧЕК: 0,00 КАРТИЦА: 0,00
Датум и време сачињавања пресека стања Редни број првог и последњег фискалног исечка у и.п. Редни број последњег дневног извештаја	28.08.03 — 14:45 БИ: 40 - 78 БД: 24
Број преосталих дневних извештаја и фискални лого	БП: 2395

9.2.2. Извештај по групама

		Назив фирме	
		Адреса фирме	
		Назив објекта	
		Адреса објекта	
		ПИБ :	123456789026
		ИБФМ:	EI000030

		ИЗВЕШТАЈ	
		ГРУПА	
		Од: 13.08.03	12:30
		До: 19.08.03	13:24
	Назив групе	ГРУПА 0	
		Промет:	1234.56
	Група са програмираним профитом	ГРУПА 1	
		Промет:	789.00
		Профит	10.00%
		Приход	78.9
		.....	
	Сумарни промет по свим групама	СУМА	2023.56
	Сумарни профит по свим групама	Приход	78.9
		19-08-03	- 17:15
		Број: 5	
		.....	

9.2.3. Извештај по подгрупама

		Назив фирме	
		Адреса фирме	
		Назив објекта	
		Адреса објекта	
		ПИБ :	123456789026
		ИБФМ:	EI000030

		ИЗВЕШТАЈ	
		ПОДГРУПА	
		Од: 13.02.03	12:30
		До: 19.08.03	13:24
	Назив подгрупе	ПОДГРУПА 1	
	Пореска група (*А) и реализован промет	СУМА А:	102531,99
		ПОДГРУПА 2	
		СУМА Д:	116,00
		.....	
	Укупан промет по свим групама	СУМА:	102647,99
		19.08.03	- 17:18
		Број: 5	
		.....	

9.2.4. Извештај по артиклима

	Назив фирме	
	Адреса фирме	
	Назив објекта	
	Адреса објекта	
	ПИБ :	123456789026
	ИБФМ:	E1000030

	ИЗВЕШТАЈ АРТИКАЛА	
Датум и час последњег поништавања извештаја	Од: 13.02.03	12:30
Датум и час стварања извештаја	До: 19.08.03	13:24

Назив (може да се настави у следећем реду)	0002 КАФА	
Продата количина	КОЛИЧ.	123,456
Пореска група (*А) и реализован промет	СУМА	1234,56

	0005 Хлеб Сава 500	
	КОЛИЧ.	5,000
	СУМА	70,00

Укупан промет по свим артиклима	СУМА	1304,56

	19.08.03	- 17:18
	Број : 5	
	.....	

9.2.5. Извештај по касирима

	Назив фирме	
	Адреса фирме	
	Назив објекта	
	Адреса објекта	
	ПИБ :	123456789026
	ИБФМ:	E1000030

	ИЗВЕШТАЈ КАСИРА	
Датум и час последњег поништавања извештаја	Од: 13.02.03	12:30
Датум и час стварања извештаја	До: 19.08.03	13:24

Име касира	01 КАСИР 1	
Број услужених потрошача за период	КУПЦИ	78

Број извршених корекција (брисаних продаја)	СТОРНО	3
Сума корекција		-7.88
Примљен новац по различитим врстама плаћања	ПРИМЉЕНО	
	ГОТОВИНА	123.45
	ЧЕК	11.22

Службено уведене суме по врстама плаћања	УНЕТО	
	ГОТОВИНА	10.00
Службено изведене суме по врстама плаћања	ИЗВЕДЕНО	
	ГОТОВИНА	5.00

Суме у готовини по врстама плаћања	СУМА	
	ГОТОВИНА	133.45
	ЧЕК	11.22

	19.08.03	- 17:19
	Број : 5	
	.....	

9.2.6. Периодични извештаји фискалне меморије

Периодични извештаји фискалне меморије се могу покретати у свако време и за нехотични временски одсечак када је каса радила као фискални уређај.

<Период.извештај> <ЗБИР> <17.08.03> <ЗБИР> <24.08.03> <ЗБИР>

Порески идентификациони број	Назив фирме	ПИБ :	123456789026
Идентификациони број фискалног модула	Адреса фирме	ИБФМ:	EI000030
	Назив објекта		
	Адреса објекта		

	ПЕРИОДИЧНИ		
	ИЗВЕШТАЈ		
	17.08.03		
	24.08.03		

Укупан број ресета	УР:	10	
Број ресета у извештајном периоду	БР:	0	

Укупан број промена пореских стопа	УС:	2	
Број промена пореских стопа у извештајном периоду	БС:	0	
Вредност пореске стопе "А" у процентима	СА:	0,00%	
	СГ:	0,00%	
	СД:	20,00%	
	СЂ:	20,00%	
	СЕ:	20,00%	
Вредност пореске стопе "Ж" је недефинисана	СЖ:	**,**%	
	СИ:	**,**%	
	СЈ:	**,**%	
	СК:	**,**%	

Износ пореза по пореској стопи "А"	ПА:	0,00	
	ПГ:	0,00	
	ПД:	1231,87	
	ПЂ:	1256,40	
	ПЕ:	5015,13	
	ПЖ:	0,00	
	ПИ:	0,00	
	ПЈ:	0,00	
	ПК:	0,00	
Износ укупног пореза у извештајном периоду	ПТ:	7503,40	

Вредност промета по пореској стопи "А"	ЕА:	700,00	
	ЕГ:	1100,00	
	ЕД:	7391,20	
	ЕЂ:	7538,40	
	ЕЕ:	30090,80	
	ЕЖ:	0,00	
	ЕИ:	0,00	
	ЕЈ:	0,00	
	ЕК:	0,00	
Вредност укупног промета	ЕТ:	46820,40	

Датум и време сачињавања периодичног извештаја	28.08.03	–	14:45
Редни број првог и последњег фискалног исечка у и.п.	БИ:	40	- 78 .
Редни број првог и последњег дневног извештаја у и.п.	БД:	15	- 20 .
Број преосталих дневних извештаја и фискални лого	БП:	2395	 .

9.3. Извештаји са поништавањем меморије

Они се одликују од извештаја без поништавања тиме да се после њиховог издавања одговарајуће маргине у меморији касе поништавају и суме почињу да се нагомилавају поново. У фискалном режиму касе издавање дневног извештаја с поништавањем је повезано његовим уписивањем у фискалну меморију касе и брисањем електронске књижице.

9.3.1. Дневни финансијски извештај

Порески идентификациони број	Назив фирме	ПИБ :	123456789026
Идентификациони број фискалног модула	Адреса фирме	ИБФМ:	EI000030
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ДНЕВНИ ИЗВЕШТАЈ		
Укупан број ресета	УР:	5	
Број ресета у извештајном периоду	БР:	1	
Датум, време и тип ресета	28.08.03	-	15:35 Ц
Укупан број промена пореских стопа	УС:	3	
Број промена пореских стопа у извештајном периоду	БС:	1	
Датум и време промене пореских стопа	28.08.03	-	15:35
Вредност пореске стопе "А" у процентима	СА:	0,00%	
	СГ:	10,00%	
	СД:	20,00%	
	СЂ:	20,00%	
	СЕ:	20,00%	
Вредност пореске стопе "Ж" је недефинисана	СЖ:	**,**%	
	СИ:	**,**%	
	СЈ:	**,**%	
	СК:	**,**%	
Износ пореза по пореској стопи "А"	ПА:	0,00	
	ПГ:	0,00	
	ПД:	1231,87	
	ПЂ:	1256,40	
	ПЕ:	5015,13	
	ПЖ:	0,00	
	ПИ:	0,00	
	ПЈ:	0,00	
	ПК:	0,00	
Износ укупног пореза у извештајном периоду	ПТ:	7503,40	
Вредност промета по пореској стопи "А"	ЕА:	700,00	
	ЕГ:	0,00	
	ЕД:	7391,20	
	ЕЂ:	7538,40	
	ЕЕ:	30090,80	
	ЕЖ:	0,00	
	ЕИ:	0,00	
	ЕЈ:	0,00	
	ЕК:	0,00	
Вредност укупног промета	ЕТ:	45720,40	
Датум и време сачињавања дневног извештаја	28.08.03	-	14:45
Редни број првог и последњег фискалног исечка у и.п.	БИ:	68	- 78
Редни број дневног извештаја	БД:	24	
Број преосталих дневних извештаја и фискални лого	БП:	2395	

9.3.2. Извештај по групама с поништавањем

	Назив фирме		
	Адреса фирме		
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ПИБ :	123456789026	
	ИБФМ:	Е1000030	

	ИЗВЕШТАЈ		
	ГРУПА		
	Од:	13.08.03	12:30
	До:	19.08.03	13:24
Назив групе	ГРУПА 0		
	Промет:		1234.56
Група са програмираним профитом	ГРУПА 1		
	Промет:		789.00
	Профит		10.00%
	Приход		78.9
	.....		
Сумарни промет по свим групама	СУМА		2023.56
Сумарни профит по свим групама	Приход		78.9
Бројач поништавања извештаја по групама	ГРУПЕ = 0	Z	5
	19-08-03	-	17:15
	Број:	5	
	.....		

9.3.3. Извештај по подгрупама с поништавањем

	Назив фирме		
	Адреса фирме		
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ПИБ :	123456789026	
	ИБФМ:	Е1000030	

	ИЗВЕШТАЈ		
	ПОДГРУПА		
	Од:	13.02.03	12:30
	До:	19.08.03	13:24
Назив подгрупе	ПОДГРУПА 1		
Пореска група (*А) и реолизован промет	СУМА А:		102531,99
	ПОДГРУПА 2		
	СУМА Д:		116,00
	.....		
Укупан промет по свим групама	СУМА:		102647,99
Бројач поништавања извештаја по подгрупама	ПОДГРУПЕ = 0	Z	5
	19.08.03	-	17:18
	Број :	5	
	.....		

9.3.4. Извештај по артиклима с поништавањем

	Назив фирме		
	Адреса фирме		
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ПИБ :	123456789026	
	ИБФМ:	EI000030	

	ИЗВЕШТАЈ АРТИКАЛА		
Датум и час последњег поништавања извештаја	Од:	13.02.03	12:30
Датум и час стварања извештаја	До:	19.08.03	13:24

Назив (може да се настави у следећем реду)	0002	КАФА	
Продата количина	КОЛИЧ.		123,456
Пореска група (*А) и реализован промет	СУМА		1234,56

	0005	Хлеб Сава 500	
	КОЛИЧ.		5,000
	СУМА		70,00

Укупан промет по свим артиклима	СУМА		1304,56

Бројач поништавања извештаја по артиклима	АРТИКЛИ=0	Z	5

	19.08.03	-	17:18
	Број :	5	
	.....		

9.3.5. Извештај по касирима с поништавањем

	Назив фирме		
	Адреса фирме		
	Назив објекта		
	Адреса објекта		
	ПИБ :	123456789026	
	ИБФМ:	EI000030	

	ИЗВЕШТАЈ КАСИРА		
Датум и час последњег поништавања извештаја	Од:	13.02.03	12:30
Датум и час стварања извештаја	До:	19.08.03	13:24

Име касира	01	КАСИР 1	
Број услужених потрошача за период	КУПЦИ		78

Број извршених корекција (брисаних продаја)	СТОРНО		3

Примљен новац по различитим врстама плаћања	ПРИМЉЕНО		
	ГОТОВИНА		123.45
Службено уведене суме по врстама плаћања	УНЕТО		
	ГОТОВИНА		10.00
Службено изведене суме по врстама плаћања	ИЗВЕДЕНО		
	ГОТОВИНА		5.00

Суме у готовини по врстама плаћања	СУМА		
	ГОТОВИНА		133.45

Бројач поништавања извештаја по касирима	КАСИРИ = 0	Z	5

	19.08.03	-	17:19
	Број :	5	
	.....		

10. ОДРЖАВАЊЕ И ЧИШЋЕЊЕ

Да би каса радила нормално потребно је придржавати се следећих упутстава:

- ◆ чувати од удара, јаких потреса и механичких кварова;
- ◆ каса не сме да буде изложена директном дејству извора топлоте;
- ◆ просторије у којима ће радити каса не смеју да имају високу запрашеност а релативна влажност у њима несме да буде већа од 80%;
- ◆ напон напајања мора да износи 220(+22/ -33) V а учестаност 50(+/- 1)Hz.
- ◆ површина на којој се налази штампач као и тастери касе морају редовно да се чисте од прашине, делића папира и др. усисивачем или меком четком;
- ◆ каса се може отварати у сврху отклањања кварова једино од стране овлашћеног сервисера;
- ◆ ремонт и превентива се обављају обавезно уз искључено напајање касе;
- ◆ ако је каса у квару, рад са њом се зауставља све док се квар не отклони;